

VUODEN 1918 SOTA

Tehtävä 1: Minkälaisia

a) pitempiaikaisia syitä sisällissodan taustalla oli

- **eriarvoisuuden lisääntyminen 1800-l loppupuolella**
- **yhteiskunnan yleinen epätasa-arvo**
- **väestönkasvu** (joka lisäsi erityisesti maaseudun tilatonta väestöä)
- **alkavan teollistumisen ongelmat** (jotka aiheuttivat ristiriitoja kaupungeissa)
- **järjestyskaartien perustaminen**

Tehtävä 1b): Minkälaisia v. 1917 tapahtumista johtuvia syitä sisällissodan taustalla oli?

- **järjestysvaltatyhjiö**
- **taloudelliset ongelmat** (elintarvikepula, työttömyys, inflaatio, kaupan tyrehtyminen)
- **lakot**
- **heinäkuun valtalaki** (SDP:n enemmistö-aseman menettäminen, heikensi työväen uskoa)
- **Venäjän bolševikkivallankumouksen innostava esimerkki Suomen työläisille!**

Täällä Pohjantähden alla, 1. 45.00
<https://areena.yle.fi/1-1532434>

Tehtävä: Sisällissodan osapuolet

Punaiset

Valkoiset

Aatteet:

Sosialismi/kommunismi, liberalismi ja nationalismi

Konservatismi, liberalismi, kapitalismi ja nationalismi

Kannattajat:

Kaupunkien työväki, vuokraviljelijät, maatyöläiset ja muut vähätuloiset

Maanomistajat, työnantajat, virkamiehet, sivistyneistö, kirkko

Sisällissodan osapuolet (tavoitteet)

Punaiset:

SOSIALISTINEN SUOMI:

- **Torppareille oikeus maahan.**
 - **Työläisten oikeuksien lisääminen.**
 - **Talouden sosialisointi.**
 - **Paremmat työolot.**
 - **Tasa-arvo**
- **Suora kansanvalta**
Yksityisomaisuuden poisto.
Palveluiden tuotanto veroperustaiseksi.

Valkoiset:

KAPITALISTINEN SUOMI:

- **Yksilön ja omaisuudensuojan parantaminen.**
 - **Markkinatalous.**
 - **Verotus alhaisena.**
 - **Puolustaa kristillistä maailmankäsitystä.**
- **Saavutetun yhteiskunnallisen ja taloudellisen aseman suojeleminen.**

Sisällissodan osapuolet

	Punaiset	Valkoiset
Sotajoukot:	n. 100 000 Työläisiä (naisia) Aseapu Neuvosto- Venäjältä Osa venäläisjou- koista punaisten puolelle Pakko-otot	n. 100 000 Talonpoikia Aseapua Saksasta ja Ruotsista Yleinen asevelvollisuus Jääkärit Vimpelin ja Vöyrin aliupseerikoulut
Alue, joka oli hallinnassa:	Etelä-Suomi Kaupungit Kartanoalueet	Pohjois-Suomi Talonpoikaisaluetta

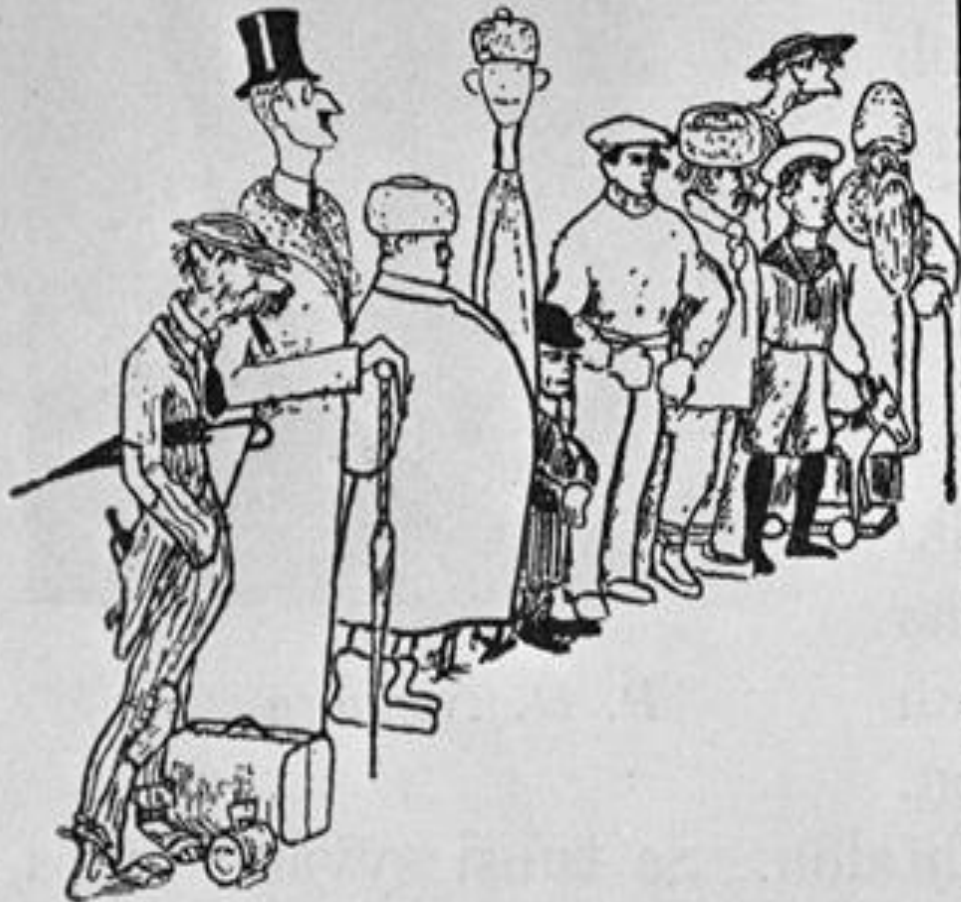
Jääkärien tie

Juho Kustaa Mattilan reitti Korttesjärveltä Saksaan ja takaisin kotiin kuvaa myös muiden nuorten miesten matkaa jääkäriksi.

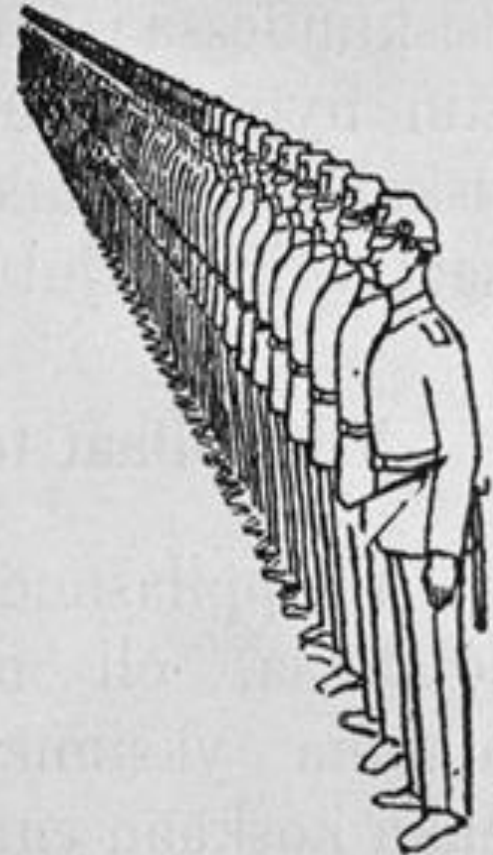
MIKSI MÄMINEN SUOVIKAAVUUN? Tarkastettiin
PENTTI MÄMINEN, KUVA: JYVSKÄ

1915

1916

Sota alkaa

Täällä Pohjantähden alla, 2.
Sotaan lähtö 2.00.00

- Suojeluskunnista tuli virallinen armeija porvaripuolueita edustavan senaatin määräyksestä 25.1.1918. Punakaartit määrättiin liikekannalle 27.1.1918.
- 28.1. Punaiset ottivat vallan Helsingissä: hallitus kukistettiin, ja tilalle tuli punaisten kansanvaltuuskunta.
- 28.1. Vaasaan muodostettiin valkoisten hallitus.

Vasemmalla Pukkilan punakaartilaisia ja oikealla Nummen valkoisia suojeluskuntalaisia.

SOTATOIMET 1918

1. **28.1.1918: Sota alkaa yhtäaikaisesti**

- Helsingissä punaisten vallankumous
- Vaasassa valkoiset riisuvat punaiset (aseista)
- Viipurista punaisten asejuna

→ **hajanaista sissisotaa**

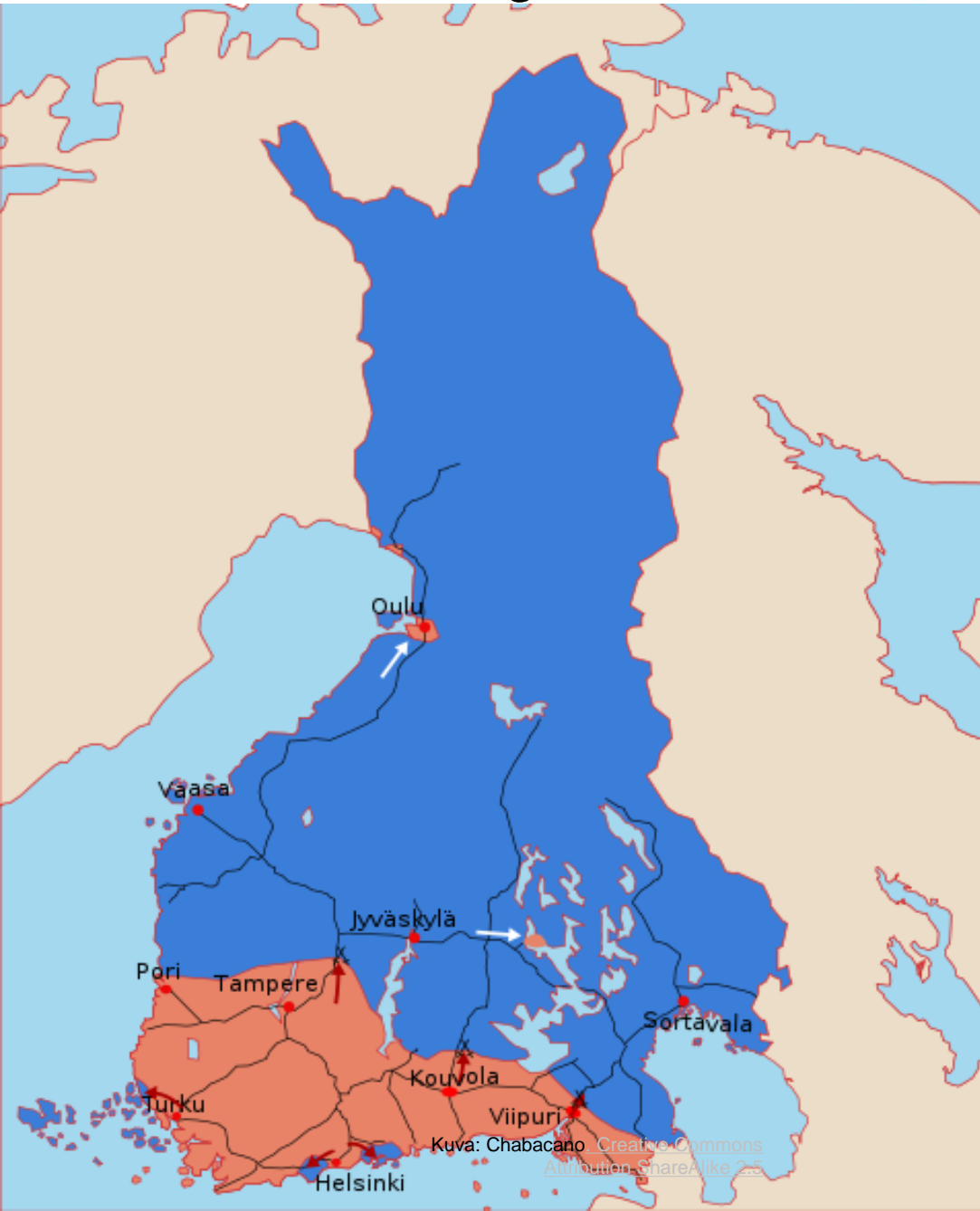
2. **Punaisten yleishyökkäys helmikuussa**

- tavoitteena katkaista rautatieyhteys Pohjanmaalta Karjalaan, ei onnistu

3. **Valkoisten hyökkäys maaliskuussa**

- onnistuu

Rintamalinja helmikuussa 1918

Rintamalinja ja ensimmäiset hyökkäykset helmikuussa (s. 56).

Rintamat vakiintuivat Pori–Tampere–Kouvola–Viipuri-linjalle. Sen pohjoispuoli oli valkoisten hallussa, eteläpuoli punaisten.

Jääkärien tulo Vaasan kautta vahvisti valkoista armeijaa.

SOTATOIMET 1918

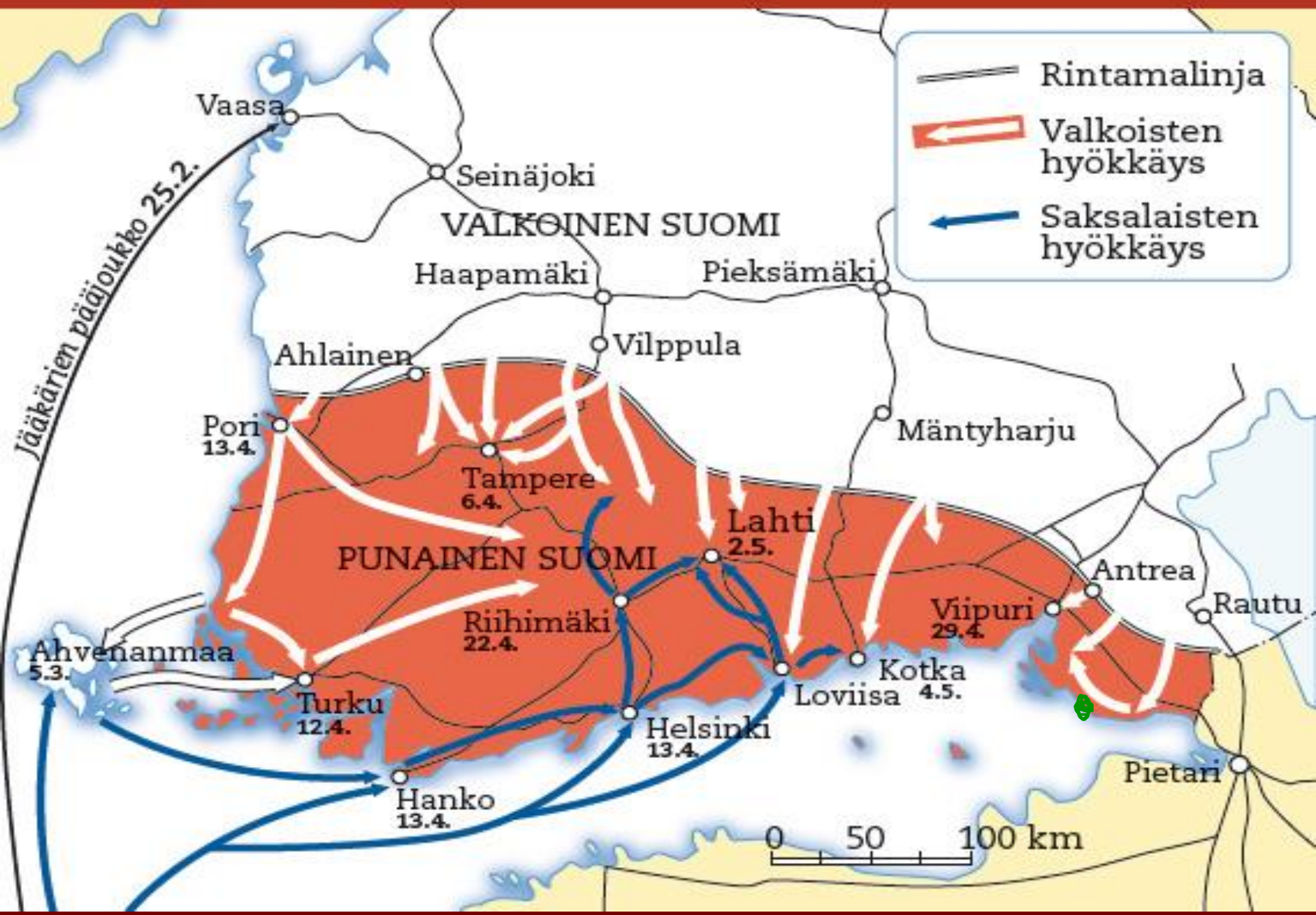
4. **Brest-Litovskin (IMS) rauha maaliskuussa**
→ venäläisten vetäytyttävä Suomesta!!!
5. **Tampereen taistelu 3.4. – 6.4. 1918**
→ **Saksalaiset keväällä Hankoon ja Loviisaan**
ja sitten Helsinkiin ja Lahteen (huhtikuussa)
6. **Kymenlaakso viimeisenä**
 - **Kouvola 3.5. ja Kotka 4.5.**
 - **Inon linnake 15.5.**→ **Punaisten joukkopako Venäjälle**

Täällä Pohjantähden alla, 3. Sodan loppu 2.16.45

- **Maaliskuussa valkoiset aloittivat mittavan hyökkäyksen, joka eteni kautta rintamalinjan etelään päin.**
- **Valkoiset saartoivat Tampereen usealta suunnalta ja valtasivat sen huhtikuun alussa.**
- **Taisteluihin osallistui noin 30 000 sotilasta, joista yli 2 000 kaatui.**
- **Tampereen valtauksen jälkeen punakaartit alkoivat vetäytyä Länsi-Suomesta. Valkoisten hyökkäyksen painopiste siirrettiin Viipuriin, joka vallattiin 29.4.**

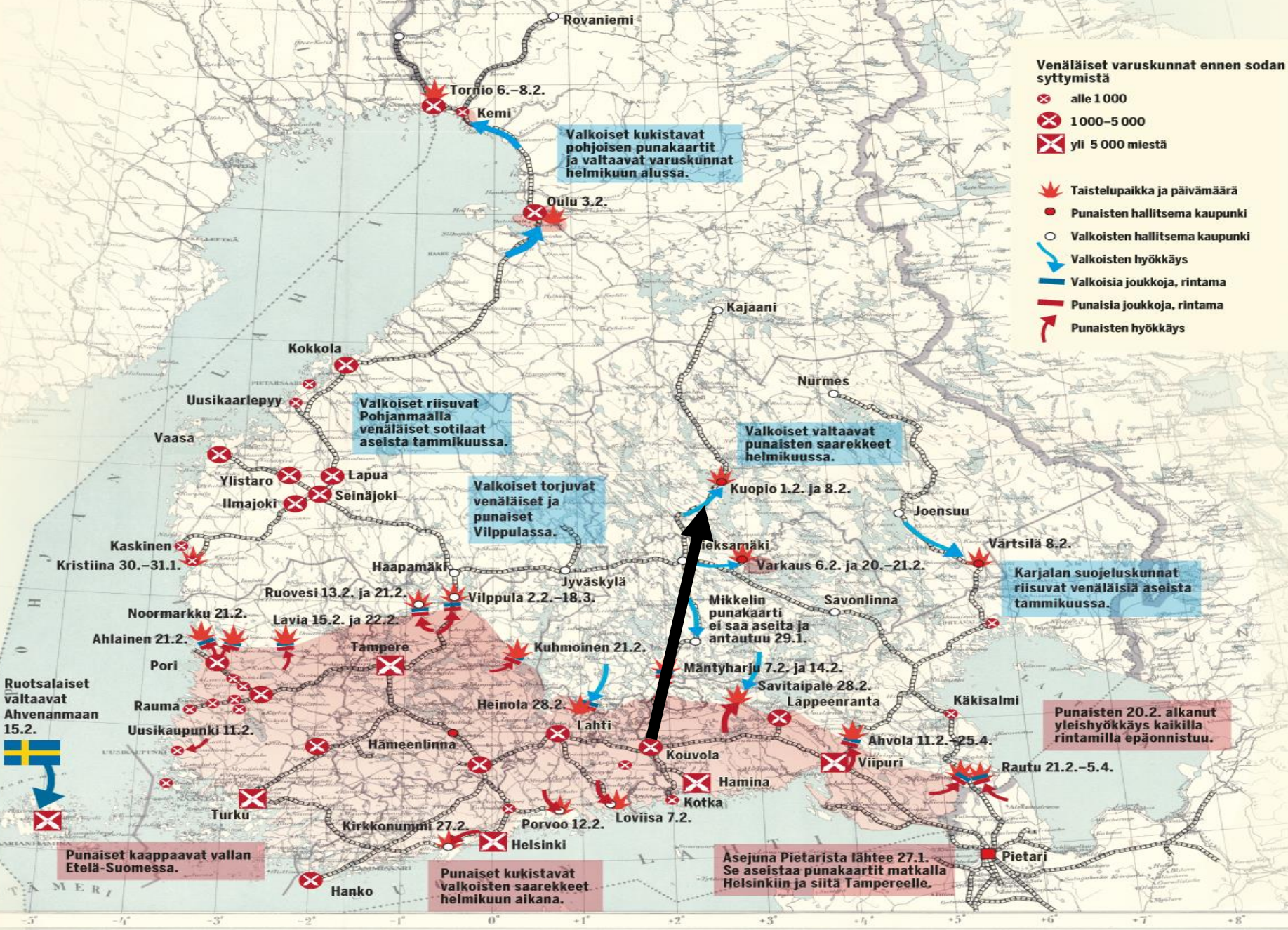
Sisällissodan rintamalinjat

Venäläiset varuskunnat ennen sodan syttymistä

- ⊗ alle 1000
- ⊗ 1000-5000
- ⊗ yli 5000 miestä

- 🔥 Taistelupaikka ja päivämäärä
- Punaisten hallitsema kaupunki
- Valkoisten hallitsema kaupunki
- ➡ Valkoisten hyökkäys
- ➡ Valkoisia joukkoja, rintama
- ➡ Punaisia joukkoja, rintama
- ➡ Punaisten hyökkäys

Sotasurman kuolintavan ja osapuolen mukaan

Taulukossa on tietoja vuoden 1918 sodan sotasurmista eriteltyinä kuolintavan ja osapuolen perusteella.

Kuolintapa	Punaiset	Valkoiset	Muut	Yhteensä
Kaatunut	5 199	3 414	790	9 403
Teloitettu, ammuttu, murhattu	7 370	1 424	926	9 720
Kuollut vankileireillä	11 652	4	1 790	13 446
Kuollut vankileireiltä vapauduttuaan	607	-	6	613
Kadonnut	1 767	46	380	2 193
Muut kuolintavat	443	291	531	1 265
Kaikki yhteensä	27 038	5 179	4 423	36 640

Punainen ja valkoinen terrorismi tehtävä 4.

Terrori = taisteluiden ulkopuolella tapahtuneet väkivallanteot ja teloitukset.

Yhteistä:

- Molemmin puolin tapahtui **sekä suunniteltua että spontaania kostoa.**
- Yhteistä molemmilla puolilla oli myös **henkilökohtainen kostaminen.**
- Sodan aikana **monet tasapainottomat yksilöt pääsivät molemmin puolin tekemään raakoja tekoja.**

Eroavia piirteitä

Punainen terrori

- **sattumanvaraisempia**
- **enemmän pikaistuksissaan**
- **ryöstelyä**
- **”ei mitään menetettävää”**
- **sodan alussa ja ihan lopussa**

Valkoinen terrori

- **määrällisesti suurempaa**
- **järjestelmällisempää**
- **oikeudenkäynnit**
- **sodan loppupuoli**
- **määräykset tehtävistä tulivat ylemmiltä upseereilta**
 - **oli joukko-osastoja, joiden tehtävänä oli väkivaltaisia keinoja käyttämällä rauhoittaa valloitettuja alueita**

Sodasta käytetyt nimitykset

Vuonna 1918 Suomessa käydystä sodasta on käytetty montaa nimitystä riippuen henkilön taustasta.

Ryhmittele nimitykset sen mukaan, jotka ovat mielestäsi a) valkoisten käyttämiä, b) neutraaleja, c) punaisten käyttämiä.

❖ sisällissota

❖ kapina

❖ vapaussota

❖ vallankumous

❖ luokkasota

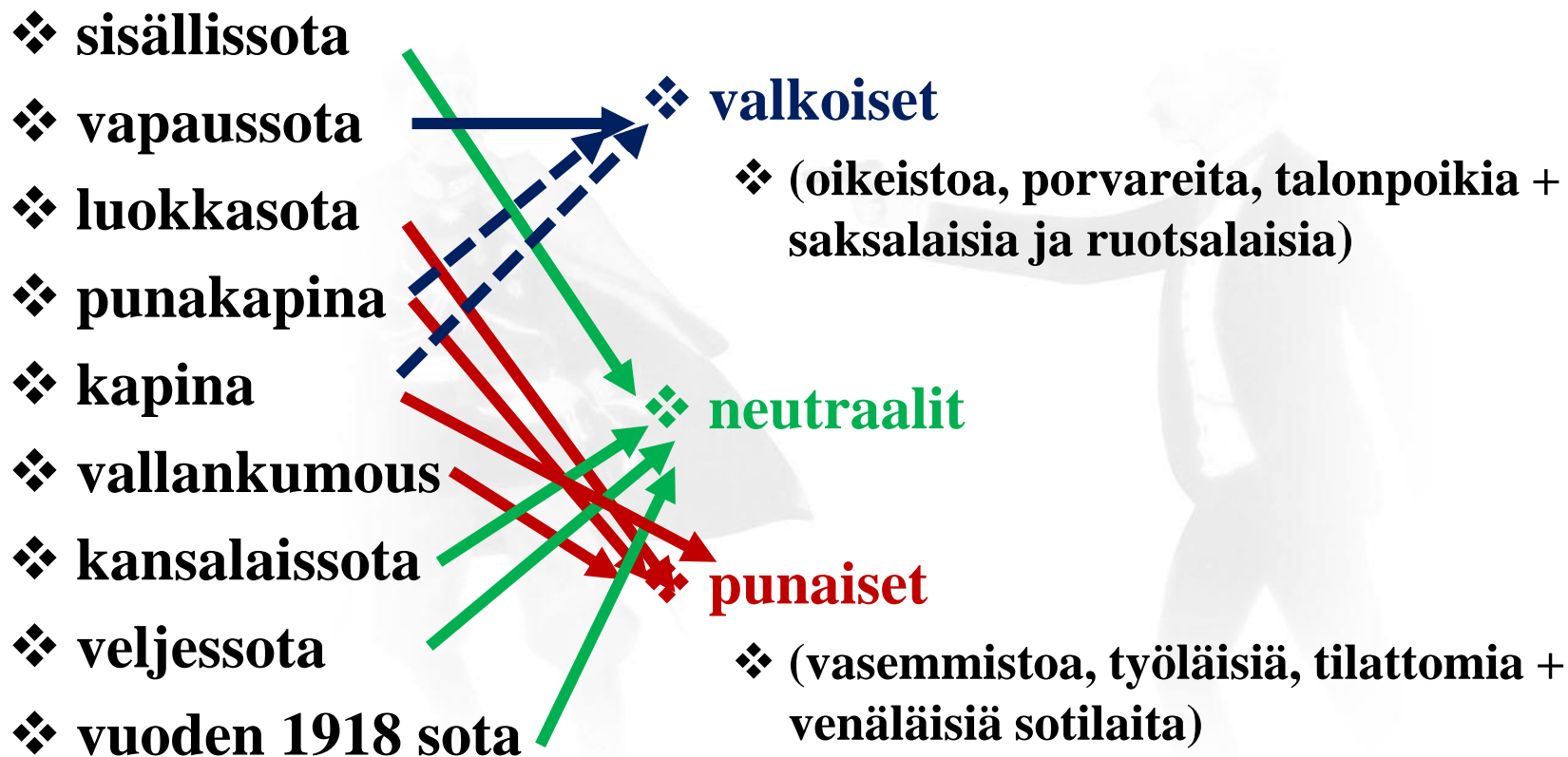
❖ kansalaissota

❖ punakapina

❖ veljessota

Sodasta käytetyt nimitykset

Yhdistä sodan nimi sitä käyttäneeseen ryhmään.

Sodasta käytetyt termit

Valkoiset

- **vapaussota**
- **kapina**
- **punakapina**

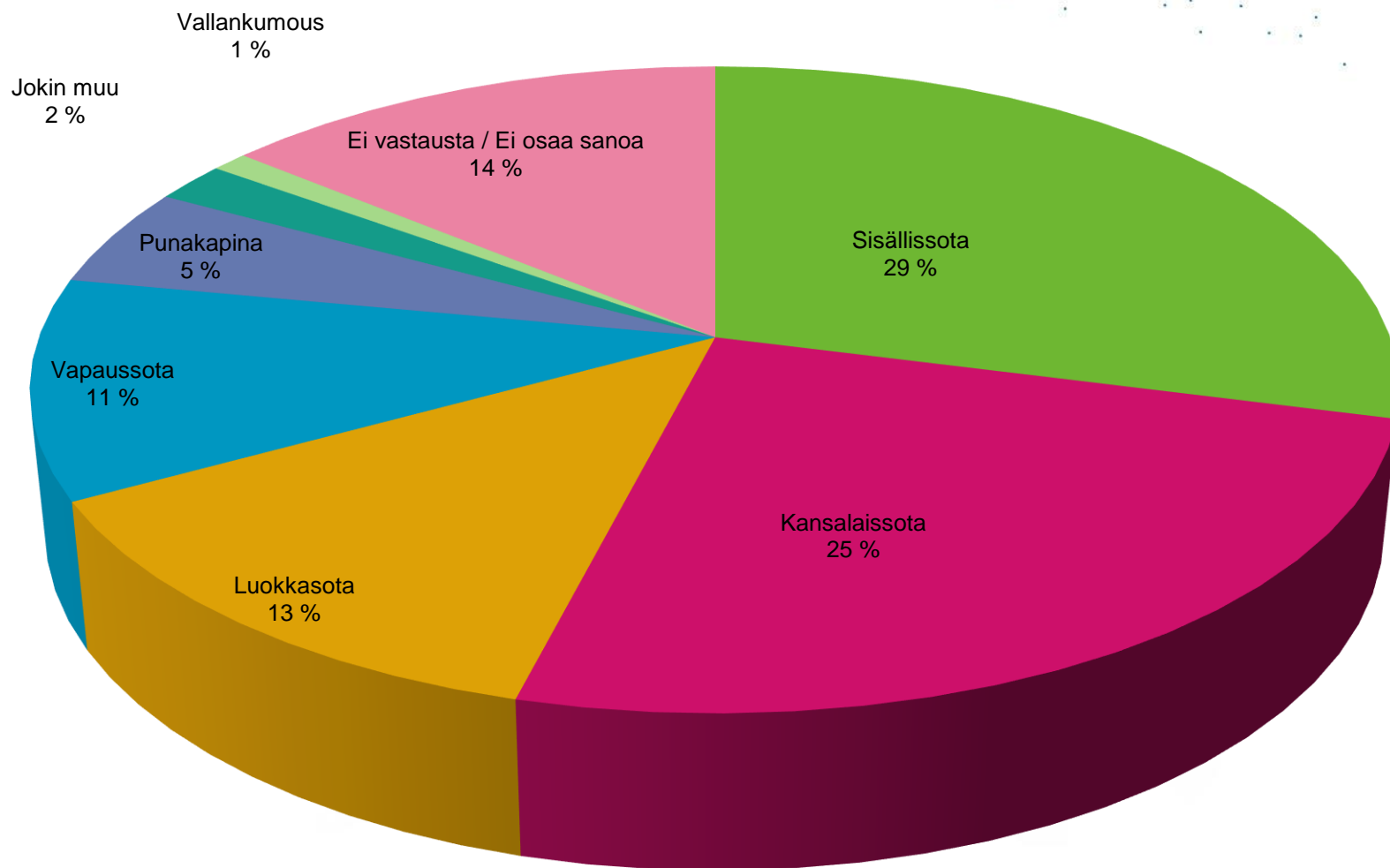
Neutraalit

- **kansalaissota**
- **sisällissota**
- **veljessota**
- **vuoden 1918 sota**

Punaiset

- **luokkasota**
- **vallankumous**
- **kapina**
- **punakapina**

Suomalaisten valinnat vuoden 1918 sodan nimistä

Lähde: *Aamulehden* Taloustutkimuksella teettämän kyselyn tulokset 30.3.2008

Saksan avun hinta:

- 1. Saksalle ulkomaankaupan etuoikeudet**
 - 2. Oikeus perustaa sotilastukikohtia Suomeen**
 - 3. Oikeus määrätä Suomen ulkosuhteista**
- **Suomesta Saksan vasalli!**